

687

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 maja 2011 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 11, poz. 62), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) ustawą z dnia 6 lipca 1972 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 27, poz. 194)

— ujętych w obwieszczeniu Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 października 1972 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 47, poz. 298),

2) ustawą z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 29, poz. 154),

3) ustawą z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 34, poz. 198),

4) ustawą z dnia 14 czerwca 1991 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 64, poz. 271),

5) ustawą z dnia 26 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 126, poz. 805),

6) ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1122),

7) ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustroju państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668),

8) ustawą z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136)

— ujętych w obwieszczeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 marca 2000 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 23, poz. 295),

9) ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268),

10) ustawą z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984),

11) ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717),

12) ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568),

13) ustawą z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600),

14) ustawą z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 216, poz. 1367),

15) ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o uchyleniu lub zmianie niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 98, poz. 817),

16) ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 4 maja 2011 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

1) art. 22 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 11, poz. 62), który stanowi:

„Art. 22. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39, poz. 311) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. Do grobów i cmentarzy wojennych stosuje się odpowiednio przepisy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.”;

2) art. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1972 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 27, poz. 194), który stanowi:

„Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 1972 r.”;

3) art. 77 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 29, poz. 154), który stanowi:

„Art. 77. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 4) art. 47 ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 34, poz. 198), który stanowi:
- „Art. 47. Ustawa wchodzi w życie z dniem 27 maja 1990 r.”;
- 5) art. 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 64, poz. 271), który stanowi:
- „Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 6) art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 126, poz. 805), który stanowi:
- „Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 7) art. 97 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1122), który stanowi:
- „Art. 97. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.”;
- 8) art. 150 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668), który stanowi:
- „Art. 150. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., z wyjątkiem art. 26, art. 128 pkt 2, art. 139 pkt 1 i 10, art. 145 ust. 2 i 4, art. 146 ust. 2 i 4 oraz art. 147 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, i art. 34 pkt 1, art. 36 pkt 23, art. 48 pkt 1 i 3, art. 84, art. 97 pkt 1—3, 5—10 i 12—36 oraz art. 139 pkt 9 lit. a), które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r.”;
- 9) art. 75 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136), który stanowi:
- „Art. 75. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem:
- 1) art. 71, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1999 r.,
  - 2) art. 5 pkt 6 i 8, art. 8 pkt 3, art. 25 pkt 26 i art. 29 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 2000 r.,
  - 3) art. 24 pkt 6—10 i art. 41 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2000 r.,
  - 4) art. 63 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2000 r.,
- 5) art. 2, art. 14 pkt 2 lit. a), c)—e), pkt 3, 4 i 5 lit. a), art. 15 pkt 10 lit. d), art. 26 pkt 1, art. 30 pkt 1, art. 39 pkt 1 lit. a), art. 40 pkt 2 lit. b), art. 46 i art. 62, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.,
- 6) art. 25 pkt 20, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2001 r.”;
- 10) art. 79 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268), który stanowi:
- „Art. 79. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów:
- 1) art. 74, który wchodzi w życie z dniem 30 grudnia 2000 r.,
  - 2) art. 27 pkt 5 lit. b) i c), które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.,
  - 3) art. 61, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.”;
- 11) art. 102 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984), który stanowi:
- „Art. 102. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy art. 28—81, art. 82 pkt 1 i 6 oraz art. 83—99 wchodzi w życie w dniu wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 11 października 1998 r.”;
- 12) art. 89 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717), który stanowi:
- „Art. 89. Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;
- 13) art. 151 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), który stanowi:
- „Art. 151. Ustawa wchodzi w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 14) art. 44 i 45 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600), które stanowią:
- „Art. 44. Dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 10 ust. 5, art. 14 ust. 5 i art. 20 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, art. 17 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 3, art. 28 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 8, art. 1 ust. 2 i art. 3 ustawy zmienianej w art. 13, art. 8 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 14, art. 9 ust. 2, art. 19 ust. 4, art. 21a ust. 4 i art. 21b ust. 4 ustawy zmienianej w art. 15, art. 16 ust. 3 ustawy

- zmienianej w art. 18, art. 28 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 20, art. 8 ustawy zmienianej w art. 26, art. 21 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 32, art. 54 ustawy zmienianej w art. 35, art. 119 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 36, art. 32, art. 42 ust. 4 i art. 100 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 40 oraz art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 41, zachowują moc do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie art. 10 ust. 5, art. 14 ust. 7 i art. 20 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, art. 17 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 3, art. 28a ustawy zmienianej w art. 8, art. 1 ust. 3 i art. 3 ustawy zmienianej w art. 13, art. 8 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 14, art. 9 ust. 2, art. 19 ust. 4, art. 21a ust. 4 i art. 21b ust. 4 ustawy zmienianej w art. 15, art. 16 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 18, art. 27 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 20, art. 8 ustawy zmienianej w art. 26, art. 21 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 32, art. 54 ustawy zmienianej w art. 35, art. 119 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 36, art. 32, art. 42 ust. 4 i art. 100 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 40 oraz art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 41, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
- Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 15) art. 25 ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 216, poz. 1367), który stanowi:
- „Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.”;
- 16) art. 36 pkt 1 i 37 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o uchyleniu lub zmianie niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 98, poz. 817), które stanowią:
- „Art. 36. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:
- 1) art. 10 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 2 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,”
- „Art. 37. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 17) art. 191 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228), który stanowi:
- „Art. 191. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 131, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.”.

Marszałek Sejmu: *G. Schetyna*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 maja 2011 r. (poz. 687)

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1959 r.

o cmentarzach i chowaniu zmarłych

Art. 1. 1. Zakładanie i rozszerzanie cmentarzy komunalnych należy do zadań własnych gminy.

2. O założeniu lub rozszerzeniu cmentarza komunalnego decyduje rada gminy, a w miastach na prawach powiatu rada miasta, po uzyskaniu zgody właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

3. Właściwe władze kościelne decydują o założeniu lub rozszerzeniu cmentarza wyznaniowego, które może nastąpić na terenie przeznaczonym na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

4. O zamknięciu cmentarza komunalnego decyduje właściwa rada gminy lub rada miasta, po zasięgnięciu opinii właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

5. O zamknięciu cmentarza wyznaniowego decyduje właściwa władza kościelna, po zasięgnięciu opinii właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

Art. 2. 1.²⁾ Utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), na których terenie cmentarz jest położony.

2. Utrzymanie cmentarzy wyznaniowych i zarządzanie nimi należy do związków wyznaniowych.

3. (uchylony).³⁾

Art. 3.⁴⁾ Cmentarze zakłada się i rozszerza na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Art. 4. Cmentarze komunalne zakłada się w zasadzie na terenie każdej gminy lub miasta, jednakże w uzasadnionych przypadkach można założyć cmentarz dla kilku gmin.

Art. 5. 1. Cmentarze powinny znajdować się na ogrodzonym terenie, odpowiednim pod względem sanitarnym.

2. Na każdym cmentarzu powinien być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:

- 1) do składania ciał osób zmarłych do czasu ich pochowania;
- 2) do wykonywania oględzin zwłok ludzkich dla celów sądowo-lekarskich, sanitarnych oraz policyjnych;
- 3) do wykonywania innych czynności związanych z chowaniem zwłok.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, jakie tereny uznaje się za odpowiednie pod względem sanitarnym na cmentarze; rozporządzenie w szczególności powinno określać:⁵⁾

- 1) szerokość pasów izolujących teren cmentarny od innych terenów, a w szczególności terenów mieszkaniowych;
- 2) odległość cmentarza od źródeł ujęcia wody;
- 3) wymagania co do poziomu wód gruntowych na terenach przeznaczonych pod cmentarze.

Art. 6. 1. Użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel nie może nastąpić przed upływem 40 lat od dnia ostatniego pochowania zwłok na cmentarzu. Po upływie powyższego terminu wójt (burmistrz, prezydent miasta)⁶⁾ może wydać decyzję o użyciu terenu cmentarnego na inny cel zgodny z planem zagospodarowania przestrzennego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli teren cmentarny stanowi lub stanowił uprzednio własność Kościoła Katolickiego lub innego kościoła albo związku wyznaniowego, wydanie decyzji o użyciu terenu cmentarnego na inny cel wymaga zgody właściwej władzy tego kościoła lub związku wyznaniowego.

¹⁾ Obecnie: państwowego inspektora sanitarnego, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1032, Nr 170, poz. 1217, Nr 171, poz. 1225 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 20, poz. 106, Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 21, poz. 105, Nr 81, poz. 529, Nr 130, poz. 871, Nr 182, poz. 1228 i Nr 213, poz. 1396 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322).

²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 30 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984), który wszedł w życie z dniem 27 października 2002 r.

³⁾ Przez art. 74 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 29, poz. 154), która weszła w życie z dniem 23 maja 1989 r.

⁴⁾ Ust. 2 i oznaczenie ust. 1 uchylone przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268), która weszła w życie z dniem 30 marca 2001 r.

⁵⁾ Zdanie wstępne w brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 30 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

3. Decyzję o użyciu terenu cmentarnego, będącego uprzednio cmentarzem wyznaniowym Kościoła Katolickiego lub innego kościoła albo związku wyznaniowego, na inny cel wydaje się po zasięgnięciu opinii właściwej władzy tego kościoła lub związku wyznaniowego co do sposobu oznaczenia i upamiętnienia terenu pocmentarnego.

4.⁷⁾ Użycie terenu cmentarnego na inny cel jest dopuszczalne pod warunkiem zachowania znajdujących się na jego terenie zabytków, które mogą być przeniesione w inne miejsce po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

5. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi celami publicznymi właściwy ze względu na miejsce terenu cmentarnego organ może wystąpić do ministra właściwego do spraw *wyznań religijnych*⁸⁾ o zwolnienie z wymogu uzyskania zgody, o której mowa w ust. 2.

6. (uchylony).⁹⁾

7. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego szczątki zwłok znajdujące się na tym terenie powinny być przeniesione na inny cmentarz na koszt nabywcy terenu lub nowego jego użytkownika.

Art. 7. 1. Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem lat 20.

2. Po upływie lat 20 ponowne użycie grobu do chowania nie może nastąpić, jeżeli jakakolwiek osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych lat 20 i może być odnowione.

3.¹⁰⁾ Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do chowania zwłok w grobach murowanych przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby, a także do chowania urn zawierających szczątki ludzkie powstałe w wyniku spoielenia zwłok.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 121 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), która weszła w życie z dniem 17 listopada 2003 r.

⁸⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; obecnie: wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, zgodnie z art. 5 pkt 25 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, Nr 107, poz. 732, Nr 120, poz. 818 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 63, poz. 394, Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 216, poz. 1370 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 68, poz. 574, Nr 77, poz. 649, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1277, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 143 i 146, Nr 107, poz. 679, Nr 127, poz. 857, Nr 155, poz. 1035 i Nr 239, poz. 1592).

⁹⁾ Przez art. 15 pkt 6 lit. d ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

4. Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania.

5. Niezależnie od powyższych przepisów jest wzbronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia, z którymi mają związek) albo wartość artystyczną.

6. W istniejących grobach murowanych dopuszcza się chowanie zwłok osób zmarłych w ciągu 20 lat po wydaniu decyzji o zamknięciu cmentarza. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego przepis art. 6 ust. 4¹¹⁾ ma zastosowanie również do zwłok pochowanych w tym dwudziestoletnim okresie.

Art. 8. 1. Przyjęcie zwłok do pochowania na cmentarz następuje po przedstawieniu dokumentów określonych w art. 11 ust. 5 i 9.

2. W miejscowościach, w których nie ma cmentarzy komunalnych, zarząd cmentarza wyznaniowego jest obowiązany umożliwić pochowanie na tym cmentarzu, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, osób zmarłych innego wyznania lub niewierzących.

3. Zarząd cmentarza wyznaniowego nie może odmówić pochowania zwłok osób, które posiadają nabyte prawo do pochówku w określonym miejscu tego cmentarza.

4. Prawo to służy, obok osoby określonej w ust. 3, także jej bliskim, to jest małżonkowi, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu i przysposobionym.

5. Zwłoki osób, o których mowa w ust. 3 i 4, powinny być przez zarząd cmentarza traktowane na równi ze zwłokami osób należących do wyznania, do którego należą cmentarz, a w szczególności pod względem wyznaczenia miejsca pochowania, właściwego ceremoniału pogrzebowego i wznoszenia stosownych nagrobków.

Art. 9. 1. Zwłoki osób zmarłych nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu z wyjątkiem określonym w ust. 3.

2. Najpóźniej po upływie 72 godzin od chwili zgonu zwłoki powinny być usunięte z mieszkania celem pochowania lub w razie odroczenia terminu pochowania — złożone w domu przedpogrzebowym lub kostnicy do czasu pochowania.

3.¹²⁾ Zwłoki osób zmarłych na niektóre choroby zakaźne powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu usunięte z mieszkania i pochowane na najbliższym cmentarzu w ciągu 24 godzin od chwili zgonu.

¹¹⁾ Stosownie do art. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 64, poz. 271), która weszła w życie z dniem 18 lipca 1991 r., dawny przepis art. 6 ust. 4 otrzymał numerację art. 6 ust. 7.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 4 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

3a.¹³⁾ Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz chorób zakaźnych, o których mowa w ust. 3, ze szczególnym uwzględnieniem chorób zakaźnych występujących w krajach tropikalnych.

4. Wyjątki od terminów określonych w ust. 2 mogą być czynione jedynie po utrwaleniu zwłok za zezwoleniem właściwego miejscowo *inspektora sanitarnego*¹⁾.

5.¹⁴⁾ Od chwili zgonu aż do pochowania zwłoki powinny być przechowywane w taki sposób, aby nie mogły powodować szkodliwego wpływu na otoczenie.

6.¹⁵⁾ Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób przechowywania zwłok i szczątków, uwzględniając:

- 1) wymagania sanitarne, jakim powinna odpowiadać powierzchnia grzebalna cmentarza,
- 2) wymagania sanitarne, jakim powinny odpowiadać dom przedpogrzebowy lub kostnica na terenie cmentarza,
- 3) warunki i sposób przechowywania zwłok i szczątków,
- 4) warunki sanitarne przeprowadzania ekshumacji — mając na uwadze zapewnienie poszanowania zwłok i szczątków oraz bezpieczeństwo sanitarne.

Art. 10. 1. Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:

- 1) pozostały małżonek(ka);
- 2) krewni zstępni;
- 3) krewni wstępni;
- 4) krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa;
- 5) powinowaci w linii prostej do 1 stopnia.

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiązują.

2.¹⁶⁾ Zwłoki niepochowane przez podmioty wymienione w ust. 1 mogą być przekazane do celów naukowych publicznej uczelni medycznej lub publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badaw-

czą w dziedzinie nauk medycznych. Decyzję w sprawie przekazania zwłok do celów naukowych wydaje, na wniosek uczelni, właściwy starosta.

2a.¹⁷⁾ Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki przekazywania zwłok do celów naukowych, w tym:

- 1) warunki uzasadniające przekazanie zwłok do celów naukowych w przypadkach, o których mowa w ust. 2,
- 2) tryb przekazywania zwłok,
- 3) sposób ponoszenia kosztów transportu zwłok

— kierując się koniecznością zachowania godności należytej zmarłemu oraz bezpieczeństwem sanitarnym.

3.¹⁸⁾ Zwłoki niepochowane przez podmioty, o których mowa w ust. 1, albo nieprzekazane publicznej uczelni medycznej albo publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu, a w przypadku osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych lub aresztach śledczych — przez dany zakład karny lub areszt śledczy, z wyjątkiem zwłok osób, które uwolniły się z zakładu karnego lub aresztu śledczego, oraz osób, które przebywały poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego, w szczególności w trakcie korzystania z zezwolenia na czasowe opuszczenie tego zakładu lub aresztu bez dozoru lub asysty funkcjonariusza Służby Więziennej.

4. Obowiązek pochowania zwłok, określony w ust. 3, nie wyklucza żądania zwrotu kosztów na podstawie innych ustaw.

5.¹⁹⁾ Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania ze zwłokami osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych i aresztach śledczych, uwzględniając w szczególności powiadomianie osób, o których mowa w ust. 1, o zgonie, sposób tego powiadomiania, wskazanie podmiotów wydających zgodę na pochowanie zwłok, tryb postępowania ze zwłokami, które nie zostaną odebrane, oraz sposób ponoszenia kosztów pochówku zleconego przez zakład karny i areszt śledczy, kierując się koniecznością zachowania godności należytej zmarłemu i bezpieczeństwem sanitarnym.

5a.²⁰⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, postępowanie ze zwłokami cudzoziemców umieszczonych w strzeżo-

¹³⁾ Dodany przez art. 4 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 4 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

¹⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 4; w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

¹⁷⁾ Dodany przez art. 4 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4; w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 lit. a ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o uchyleniu lub zmianie niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 98, poz. 817), która weszła w życie z dniem 10 lipca 2009 r.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 18.

²⁰⁾ Dodany przez art. 3 ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 216, poz. 1367), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

nym ośrodkiem lub przebywających w areszcie w celu wydalenia, w szczególności sposób powiadamiania osób, o których mowa w ust. 1, o zgonie, podmioty wydające zgodę na pochowanie zwłok, tryb postępowania ze zwłokami, które nie zostaną odebrane, oraz sposób ponoszenia kosztów pochówku zleconego przez strzeżony ośrodek lub areszt w celu wydalenia, kierując się koniecznością zachowania godności należnej zmarłemu i bezpieczeństwem sanitarnym.

6.²¹⁾ Zwłoki do celów naukowych mogą być również przekazane uczelni, o której mowa w ust. 2, na podstawie pisemnego oświadczenia osoby, która pragnie przekazać swoje zwłoki tej uczelni.

7.²¹⁾ Koszty transportu zwłok w przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 6, ponosi uczelnia.

Art. 11. 1. Zgon i jego przyczyna powinny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie.

2. W razie niemożności dopełnienia przepisu ust. 1, stwierdzenie zgonu i jego przyczyny powinno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tej czynności przez właściwego starostę przy czym koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób dokonywania oględzin oraz kwalifikacje osób, które z braku lekarzy mogą być powoływane do wykonania oględzin;
- 2)²²⁾ zasady wzywania lekarzy, o których mowa w ust. 2, w celu stwierdzenia zgonu i jego przyczyny;
- 3)²³⁾ w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych zasady pokrywania wydatków związanych z wykonywaniem oględzin.

4.²⁴⁾ Osoby wymienione w ust. 1 i 2 stwierdzają zgon i jego przyczyny w wydawanych w tym celu kartach zgonu. Karty zgonu są wydawane w dwóch egzemplarzach.

4a.²⁵⁾ Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty zgonu oraz sposób jej wypełnienia.

5. Jeden z egzemplarzy karty zgonu, zawierającej adnotację urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu, przedstawia się administracji cmentarza w celu pochowania zwłok, drugi zaś służy do celów statystycznych.

²¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

²²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 6 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

²³⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 6 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 6 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

²⁵⁾ Dodany przez art. 4 pkt 6 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

6.²⁶⁾ Pochowanie zwłok lub przekazanie ich publicznej uczelni medycznej albo publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych wymaga uprzedniego stwierdzenia zgonu i jego przyczyny w karcie zgonu zawierającej adnotację urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

7.²⁷⁾ Lekarze stwierdzający zgon i jego przyczyny obowiązani są, dla celów statystycznych, udzielać na żądanie właściwych organów wyjaśnień odnoszących się do faktu zgonu i jego przyczyny. Jeżeli zmarły pozostawał podczas ostatniej choroby pod opieką lekarską, wyjaśnienia powinny również dotyczyć przebiegu tej choroby. Wyjaśnienia te stanowią tajemnicę prawnie chronioną i mogą być wykorzystywane tylko dla celów statystycznych oraz w postępowaniu sądowym.

8. Zarówno lekarz, jak i inne osoby powołane do dokonywania oględzin zwłok (ust. 1 i 2), jeżeli przy dokonaniu tej czynności powezmą pewność lub uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu była choroba zakaźna, podlegająca obowiązkowemu zgłoszeniu, powinni zawiadomić o tym natychmiast właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że przyczyną zgonu było przestępstwo, lekarz, jak i inne osoby powołane do oględzin zwłok powinni zawiadomić o tym natychmiast właściwego prokuratora lub najbliższy posterunek Policji.

9. W przypadkach, w których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu było przestępstwo, na pochowanie zwłok oprócz karty zgonu wymagane jest zezwolenie prokuratora.

Art. 12. 1. Zwłoki mogą być pochowane przez złożenie w grobach ziemnych, w grobach murowanych lub katakumbach i zatopienie w morzu. Szczątki pochodzące ze spopielenia zwłok mogą być przechowywane także w kolumbariach.²⁸⁾

2. Przenoszenie lub przewożenie zwłok w otwartych trumnach jest wzbronione.

3.²⁹⁾ Groby ziemne, groby murowane i kolumbaria przeznaczone na składanie zwłok i szczątków ludzkich mogą znajdować się tylko na cmentarzach.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej³⁰⁾ w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może w drodze rozporządzenia określić wyjątki od zasad ustalonych w niniejszym artykule oraz ustalić szczegółowy sposób stosowania przepisów niniejszej ustawy do tych wyjątków.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 74 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228), która weszła w życie z dniem 2 stycznia 2011 r.

²⁸⁾ Zdanie drugie dodane przez art. 1 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

³⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 68 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717), która weszła w życie z dniem 11 lipca 2003 r.

Art. 13. Zwłoki osób zmarłych lub zabitych w miejscach publicznych przewozi się przed ich pochowaniem, na wniosek właściwego organu, do zakładu medycyny sądowej, a w razie jego braku na obszarze powiatu — do najbliższego szpitala mającego prosektorium, celem ustalenia przyczyny zgonu. Organizowanie tego przewozu należy do zadań powiatu.

Art. 14.³¹⁾ 1. Przewóz zwłok i szczątków:

- 1) koleją, samolotami i statkami w granicach Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy zgon nastąpił na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

— może nastąpić po uzyskaniu pozwolenia właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

2. W przypadku przewożenia zwłok i szczątków poza granice Rzeczypospolitej Polskiej pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się po uprzednim przedłożeniu wymaganych dokumentów właściwej władzy państwa, na którego terytorium mają być one pochowane, jak również państw, przez których terytorium mają być przewożone, stwierdzających brak przeszkód do pochowania lub wwiezienia zwłok lub szczątków na terytorium danego państwa.

3. Przewóz zwłok i szczątków przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić po uzyskaniu zaświadczenia wydanego przez polskiego konsula w państwie, z którego przewóz ten ma nastąpić, stwierdzającego brak przeszkód do wwiezienia zwłok i szczątków na terytorium innego państwa.

4. Na sprowadzenie zwłok i szczątków z zagranicy w celu ich pochowania należy uzyskać:

- 1) pozwolenie starosty właściwego ze względu na miejsce, w którym zwłoki i szczątki mają być pochowane; pozwolenie jest wydawane po porozumieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym;
- 2) zaświadczenie polskiego konsula, wydane po przedstawieniu pozwolenia, o którym mowa w pkt 1, stwierdzające, że zwłoki i szczątki mogą być sprowadzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Pozwolenia i zaświadczenia są wydawane na wniosek osób, o których mowa w art. 10 ust. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie pozwolenia albo zaświadczenia. W przypadku zgonu na skutek choroby zakaźnej wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 9 ust. 3a, pozwoleń, o których mowa w ust. 1 i ust. 4 pkt 1, nie wydaje się przed upływem dwóch lat od dnia zgonu.

6. Przewóz zwłok i szczątków odbywa się w warunkach zapewniających odpowiednio sanitarne i techniczne bezpieczeństwo przewozu.

7. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb wydawania pozwoleń i zaświadczeń, w szczególności:

- 1) szczegółowy sposób i tryb postępowania w sprawach wydawania pozwoleń oraz zaświadczeń, o których mowa w ust. 1—5,
- 2) wykaz dokumentów niezbędnych do uzyskania pozwoleń oraz zaświadczeń, o których mowa w ust. 1—5,
- 3) wymagania sanitarno-techniczne, jakim powinien odpowiadać przewóz zwłok i szczątków

— uwzględniając konieczność ochrony życia i zdrowia ludzi oraz poszanowania zwłok i szczątków.

Art. 15. 1. Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana:

- 1) na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾;
- 2) na zarządzenie prokuratora lub sądu;
- 3) na podstawie decyzji właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾ w razie zajęcia terenu cmentarza na inny cel.

2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 3 zwłoki i szczątki powinny być pochowane na nowo w innym miejscu. W przypadkach wywłaszczenia terenu cmentarnego koszt ekshumacji i przeniesienia ponosi nabywca terenu.

3. Zwłoki osób zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala minister właściwy do spraw zdrowia, nie mogą być ekshumowane w przypadkach przewidzianych w ust. 1 pkt 1, przed upływem 2 lat od dnia zgonu.

Art. 16. 1. Ciała osób zmarłych na okrętach będących na pełnym morzu powinny być pochowane przez zatopienie w morzu zgodnie ze zwyczajami morskimi. W przypadkach, kiedy okręt może w przeciągu 24 godzin przybyć do portu objętego programem podróży, należy zwłoki przewieźć na ląd i tam pochować.

2. Wyjątki od przepisów ust. 1 mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne używane dla celów wojskowych.

Art. 17. (uchylony).³²⁾

Art. 18. 1. Kto narusza przepisy niniejszej ustawy lub rozporządzeń wydanych na jej podstawie, podlega karze aresztu lub grzywny.

2. Orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

³²⁾ Przez art. 74 ust. 4 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 19. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące ekshumacji i przewożenia zwłok nie odnoszą się do archeologicznych prac wykopaliskowych, dotyczących grobów i cmentarzysk położonych poza terenem cmentarzy objętych niniejszą ustawą.

Art. 20.³³⁾ 1.³⁴⁾ Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca grzebania zwłok, z uwzględnieniem wymagań techniczno-budowlanych:

- 1) warunki, jakie musi spełniać usytuowanie terenu cmentarza;
- 2) sposób ustalania powierzchni cmentarza;
- 3) rodzaj powierzchni grzebalnych i wymagania, jakim musi odpowiadać ich zagospodarowanie;
- 4) wymagania, jakim muszą odpowiadać inne miejsca pochówku zwłok i szczątków.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia ewidencji grobów, a w szczególności prowadzenia ksiąg cmentarnych.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, pojęcie zwłok w rozumieniu niniejszej ustawy, postępowanie ze zwłokami i szczątkami oraz warunki ich ekshumacji i przewozu.

Art. 20a.³⁵⁾ 1. Przepisy ustawy dotyczące pochówku i przewozu zwłok stosuje się odpowiednio do pochówku i przewozu szczątków powstałych ze spopielenia zwłok.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

³⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

2. Do postępowania prowadzonego na podstawie niniejszej ustawy, w zakresie w niej nieuregulowanym, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że do postępowania w sprawie sprowadzenia zwłok i szczątków z zagranicy, należącego do właściwości konsułów, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.³⁶⁾).

Art. 21. 1. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy oraz przepisów wykonawczych do ustawy sprawują starostowie, wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) oraz właściwi miejscowo inspektorzy sanitarni.

2. Ogólny nadzór nad sprawami objętymi niniejszą ustawą sprawują według właściwości ministrowie właściwi: do spraw *gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej*³⁷⁾ i do spraw zdrowia.

Art. 22. (pominięty).³⁸⁾

Art. 23. Traci moc ustawa z dnia 17 marca 1932 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu (Dz. U. Nr 35, poz. 359 z późniejszymi zmianami).

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.³⁹⁾

³⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 531 i Nr 167, poz. 1131.

³⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 10 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; obecnie: budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, zgodnie z art. 5 pkt 1a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej.

³⁸⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu.

³⁹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 16 lutego 1959 r.

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII

proponuje zakup załączników

POLSKA KLASYFIKACJA WYROBÓW I USŁUG (PKWiU)

Załącznik do Dziennika Ustaw z 2008 r. Nr 207, poz. 1293

- ◆ Symbole, nazwy produktów i usług w podziale siedmiopoziomowy
- ◆ Zasady metodyczne PKWiU 2008
- ◆ Klucze powiązań PKWiU 2004–2008; PKWiU 2008–2004
- ◆ Powiązania grupowań PKWiU 2008 z innymi klasyfikacjami i nomenklaturami

Cena brutto 274,14 zł

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)

Załącznik do Dziennika Ustaw z 2007 r. Nr 251, poz. 1885

- ◆ Symbole, nazwy i zakres klasyfikacji na pięciu różnych poziomach
- ◆ Zmiany wprowadzone do klasyfikacji Organizacji Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej
- ◆ Klucze powiązań: PKD 2004–2007; PKD 2007–2004

Cena brutto 273,23 zł

ZAŁĄCZNIK DO REGULAMINU MIĘDZYNARODOWEGO PRZEWOZU KOLEJAMI TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH (RID), STANOWIĄCEGO ZAŁĄCZNIK C DO KONWENCJI O MIĘDZYNARODOWYM PRZEWOZIE KOLEJAMI (COTIF)

Załącznik do Dziennika Ustaw z 2009 r. Nr 167, poz. 1318

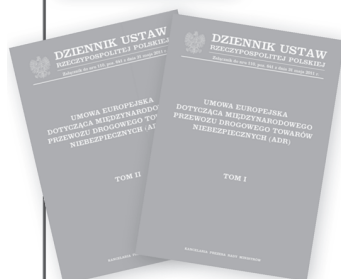
Kierowany do wszystkich uczestniczących w przewozie kolejami towarów niebezpiecznych

Wersja polska tom I

Cena brutto 105,98 zł

Wersja angielska tom II

Cena brutto 114,46 zł

UMOWA EUROPEJSKA DOTYCZĄCA MIĘDZYNARODOWEGO PRZEWOZU DROGOWEGO TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH (ADR)

Załącznik do Dziennika Ustaw z 2011 r. Nr 110, poz. 641

- ◆ Przepisy ogólne i przepisy dotyczące materiałów przedmiotów niebezpiecznych
- ◆ Przepisy dotyczące środków transportu i operacji transportowych

Wersja polska 2 tomy

Cena brutto 364,00 zł

Wersja angielska 2 tomy

Cena brutto 351,50 zł

UMOWA EUROPEJSKA DOTYCZĄCA MIĘDZYNARODOWEGO PRZEWOZU ŚRÓDLĄDOWYMI DROGAMI WODNYMI TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH (ADN)

Załącznik do Dziennika Ustaw z 2010 r. Nr 235, poz. 1537 wraz z załączonymi przepisami, obowiązuje od dnia 28 lutego 2009 r.

Wersja polska 2 tomy

Cena brutto 313,30 zł

Wersja angielska 2 tomy

Cena brutto 306,03 zł

SKOROWIDZ OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWNYCH 1918—2010

Ogłoszonych w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim w latach 1918—1939 oraz 1944—2010 według stanu prawnego na dzień 1 października 2010 r. do Nr 183 Dziennika Ustaw i Nr 68 Monitora Polskiego

Cena brutto 189,76 zł

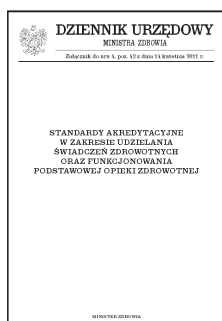
Więcej informacji: ☎ 22 694-67-52 lub www.wydawnictwa.cuw.gov.pl

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH
WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII

proponuje

Załącznik do Dziennika Urzędowego Ministra Zdrowia
Nr 4, poz. 42 z dnia 14 kwietnia 2011 r.

**STANDARDY AKREDYTACYJNE
W ZAKRESIE UDZIELANIA
ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH
ORAZ FUNKCJONOWANIA
PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ**

Tematyka załącznika:

- Wszechstronność opieki
- Prawa Pacjenta
- Poprawa jakości
- Bezpieczeństwo opieki
- Zespół współpracowników
- Dokumentacja medyczna
- Organizacja jednostki
- Infrastruktura

Cena brutto 100,70 zł (w tym VAT)

Zamówienia można składać:

e-mailem: wydawnictwa@cuw.gov.pl

faksem: **22 694-60-48**

poprzez stronę internetową: www.wydawnictwa.cuw.gov.pl

Wszelkie informacje: **tel. 22 694-67-52**

Adres wykonawcy: **02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71**

Pełna oferta: www.wydawnictwa.cuw.gov.pl

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji – Departament Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego
al. J. Ch. Szucha 2/4, 00-582 Warszawa, tel. 22 622-66-56

Skład, druk i kolportaż: Centrum Usług Wspólnych – Wydział Wydawnictw i Poligrafii,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 22 694-67-52; faks 22 694-60-48

www.wydawnictwa.cuw.gov.pl

e-mail: wydawnictwa@cuw.gov.pl

DU 0118 2011 wyd.00

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Centrum Usług Wspólnych – Wydział Wydawnictw i Poligrafii,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa